

Forslag

til

Lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Fremsat den 27. februar 1974 af *K. Helveg Petersen*.

I lov nr. 421 af 15. juni 1973 om radio- og fjernsynsvirksomhed ændres i § 24, stk. 1, „den 1. april 1974“ til: „den 1. april 1975“.

Bemærkninger til lovforslaget.

I radioloven af juni 1973 er der nogle bestemmelser, som efter forslagsstillerens opfattelse ikke i tilstrækkelig grad blev gennemdrøftet. Forslagsstilleren er af den opfattelse, at den stødfundne udvikling siden da yderligere har understreget betænkkelighederne med hensyn til fundamentale principper i loven.

Efter loven foretages der fra 1. april 1974 en udvidelse af antallet af radiorådets medlemmer, således at antallet bringes op på 26.

Analysere man bestemmelserne vedrørende sammensætningen af radiorådets medlemmer, ses det, at 21 af de 26 er valgt af folketinget. De 9 er valgt af de i finansudvalget repræsenterede partier, medens 12 er udpeget af folketinget som repræsentanter for lyttere og fjernseere. Det vil altså sige, at det politiske element i radiorådet yderligere er blevet styrket. Under lovforslagets behandling i folketinget blev det fremhævet af tilhængerne af den nye radiolov, at man ved at have politisk repræsentation i radiorådet kunne sikre dette politisk uafhængighed. Den omstændighed, at partierne passer på hinanden, var, hævdede man, det bedste værn mod politisk ensidighed.

Denne betragtning er ikke holdbar, selv om den ved første øjekast kan se ret besnærende ud. Forholdet er jo for det første det, at man ikke har nogen sikkerhed for, at parterne er så afbalanceret i forhold

til hinanden, at en tilstræbt politisk neutralitet opnås, men hertil kommer for det andet, hvad der er nok så væsentligt, at det ikke kan være hensigtsmæssigt, at ledelsen af Danmarks Radio må anvende så megen kraft på politisk prægede diskussioner.

Det er uomtvisteligt, at der siden valget i radiorådet er foregået en yderligere markering af politiske holdninger med henblik på øget styring og kontrol med radioens programmer. I denne forbindelse er det værd at understrege, at man ved lovrevisionen gennemførte en bestemmelse, der sikrer identitet mellem programudvalget og radiorådet.

Bestemmelsen om radiorådets sammensætning må sammenholdes med bestemmelserne i § 11, hvorefter der i hvert amt nedsættes et programråd efter regler, der fastsættes af amtsrådet. Programrådet har til opgave at følge Danmarks Radios programvirksomhed og at fremkomme med synspunkter herom over for radiorådet i dets egenskab af programudvalg. Formændene for amternes programråd deltager i møder med programudvalget efter regler, der fastsættes i radiorådets forretningsorden.

Denne paragraf åbner op for en helt ny udvikling. Efter bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at ministeren har forestillet sig, at der i de enkelte amter nedsættes et råd bestående af 10-20 medlemmer. Det forudsættes, at rådet vil kunne bestå både af amtsrådsmedlemmer og af personer hentet uden for

amtsrådets kreds. Forudsætningen er endvidere, at der i programrådet bør være en repræsentation for de folkelige og kulturelle organisationer i amtet, og at programrådet også bør have medlemmer, der — uden at repræsentere nogen organisation — alene er valgt i kraft af rent personlige kvalifikationer. Det tilføjes, at man ikke har forestillet sig programrådene som store repræsentantskaber, og at man derfor må holde tallet nede på mellem 10 og 20.

Der er her indbygget en lang række spørgsmål, som ikke i tilstrækkelig grad er klaret. Det gælder f. eks. rådernes kompetence, som det gælder deres størrelse og sammensætning.

Hvad angår kompetencen, er den ganske uklar. Det hedder i bemærkningerne, at de vil kunne virke rådgivende over for de medarbejdere fra Danmarks Radio, der arbejder i distrikterne, men at de i almindelighed skal følge Danmarks Radios programvirksomhed med ret til at fremkomme med synspunkter herom over for det centrale programudvalg. Det er tanken, at programrådenes formænd skal sikres den nødvendige kontakt til programudvalget. I praksis vil det sige, at programrådenes formænd med mellemrum inviteres til deltagelse i radiatorådet, hvor de altså får lov til at gøre deres synspunkter gældende, men uden stemmeret. Om hyppige deltagelser i radiatorådets/programudvalgets møder kan der efter sagens natur ikke blive tale.

Vurderer man de uklarheder, der er forbundet med det her nævnte, vil man se, at der er skabt en god grobund for utilfredshed og kompetencestrid.

Hvad angår størrelsen, vil der også her i tidens løb blive megen anledning til uenighed. Når man, som det tilstræbes, skal have en bred repræsentation for folkelige, kulturelle organisationer m.v., ses det ikke, at det er muligt at holde deltagertallet på mellem 10 og 20; dertil vil der være for mange organisationer og institutioner, der vil gøre krav på at være repræsenteret, og skal der samtidig være politisk repræsentation — og det må man gå ud fra der bliver — vil der her være konfliktmuligheder.

Det er en afgørende betragtning for forslagsstilleren, at denne bestemmelse udskydes, så den ikke træder i kraft fra 1. april 1974. Sker det, vil man være låst fast til et mønster, som man ikke let igen kan frigøre sig fra. Er først disse programråd trådt sammen efter stort besvær med mange forhandlinger, har man først fastsat regler for arbejdsdag, diæter m.v., så er det efter sagens natur i praksis næsten ugørligt at afskaffe dem. Det er et hovedsigte med forslaget om udskydelse af lovens ikrafttræden, at man får hele dette forhold nærmere belyst.

Der er yderligere efter forslagsstillerens mening en oplagt modsigelse i loven. Der tænkes her på lovens §§ 6 og 7 og især på lovforslagets bemærkninger til § 6, hvor man kraftigt fremhæver Danmarks Radios selvstændighed. Man citerer bl. a. „professorudvalget“'s betænkning af 1970, der fremhæver hensynet til informations- og ytringsfriheden samt den frie og uafhængige stilling i forhold til statsmagten, hvad programvirksomheden samt den økonomiske og administrative dispositionsfrihed angår.

Det er indlysende, at Danmarks Radios programmæssige selvstændighed kun har betydning, såfremt den manifesterer sig som en uafhængig faktor, ikke alene over for den i loven nævnte statsmagts faktiske ihændebarer, regeringen og folketinget, men også over for interesseorganisationerne og andre betydelige pressionsgrupper.

Det er efter forslagsstillerens mening ikke muligt at fastholde, at der er sket en selvstændiggørelse af Danmarks Radio, når man samtidig har øget folketingets styring af Danmarks Radio. Det kan ikke accepteres, at man sondrer imellem stat og folketing i den grad, som sket er. Folketinget er en institution, der i befolkningens øjne repræsenterer samfundsmagten, og når det sammenholdes med, at der yderligere kommer repræsentanter for offentlige myndigheder gennem amtsrådsrepræsentanter ind i beslutningsprocedurene, er det helt misvisende at tale om en selvstændiggørelse af Danmarks Radio. Den er mere end nogen sinde afhængig af de politiske magtfaktorer i landet.

Yderligere bemærkes: Der er ikke mulighed for med en styrelse på 26 medlemmer at have en effektiv ledelse af Danmarks Radio. En gruppe bestående af 26 nærmer sig i formen repræsentantskabet og vil have meget vanskeligt ved at udøve en egentlig styrelsesfunktion for en virksomhed af den meget komplicerede karakter, som der her er tale om.

Med hensyn til den måde, hvorpå forslagsstilleren kunne tænke sig den fremtidige ordning for Danmarks Radios styrelse, henvises til mindretalsudtalelsen i den af kulturudvalget den 1. juni 1973 afgivne betænkning over forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. Der er af mindretallet fremført principielle synspunkter, der efter forslagsstillerens opfattelse må gå ind i de overvejelser, der bør finde sted, og som muliggøres ved en udskydelse af lovens ikrafttræden. — Hvis det ved behandlingen af dette forslag til lovændring viser sig, at der er et flertal for ændringer, må en revision af loven finde sted i folketingssåret 1974-75.